

14. Can. XXXVIII. Præbendum est a Sacerdotibus vite solatium indigentibus, & maxime his, quibus restituenda vicissitudo est. Quicumque ergo fidelium de facultatibus suis Ecclesie aliquid devotione propria contulerunt, si forte ipsi aut filii eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium vite pro temporis usu percipiant. Si enim Clericis, vel Monachis, seu peregrinis, aut quamlibet necessitatem sustinentibus, pro solo Religiosis intuitu in usum res Ecclesiasticæ largiantur, quanto magis his consulendum est, quibus retributione iusta deberur.

Citatur c. quicumque fidelium, 16. q. 7. hoc ex fonte jus manat patronorum, ut iidem egentibus alimenta præbeantur ab Ecclesia; c. contra, & c. seq. 16. q. 7. & c. nobis fuit, de jur. patr.

Can. XL. Unum orarium oportet Levitam gestare in sinistro humero, propter quod orat, id est, prædicat; dexteram autem partem oportet habere liberam, ut expectetur ad ministerium Sacerdotale discurret: Citatur c. unum orarium, dist. 25.

15. Can. LXI. Omnes Clerici, vel Lectores, sicut Levita & Sacerdotes, de tonsura superius toto capite, inferius solum circuli coronam relinquunt: non sicut buccifque in Gallia paribus facere Lectores videntur, qui prolis ut laici comis in solo capitis apice modicum circumculum tondent; ritus enim iste in Hispania hucusque hereticorum fuit. Unde oportet, ut pro amputando Ecclesie scandalo hoc signum dedecoris auferatur, & una sit tonsura vel habitus, sicut totius Hispania est usus. Qui autem hoc non custodierint, fidei Catholica reus erit.

En ut comam in quocunque Clerico scandalum & dedecoris signum sanctissimi & sapientissimi Patres vocant. Anicetus Papa epist. ad Cler. Gallic. sic ait: Clerici comam non nutriant, sed desuper caput in modum spheræ radant. Citatur c. prohibet, dist. 23. Concilium Carthaginense IV. can. 45. Clericus neque comam alat, neque barbam. Citatur c. Clericus, dist. 42. Isidor. lib. 2. de Divinis Officiis c. 4. institutam ab ipsis Apostolis docet Clericorum tonsuram & coronam ad Nazareorum imitationem; tamquam indicium & peculiarem professionem additionis ad cultum Dei. Quorum etiam ritu Paulus Jerosolymis comam attondit, & purificatus in templo fuit, Act. Apostol. 21. Rem scribit mirificam Gregorius Turonensis in vita SS. PP. c. 16. Nicerius Episcopus ab ipso ortus sui tempore designatus est Clericus. Nam cum parvi fuisset effusus, omne caput ejus, ut est consuetudo nascentium infantium, a capillis quidem nudum cernebatur, in circuitu vero modicum capillorum ordo apparuit, ut putares ab iisdem coronam Clerici fuisse signatam. Ex tonsura quoque ortum habuit consuetudo rogandi & obtulendi Episcopum, per ipsius coronam. Hieronymus namque ad Augustinum, epist. quæ est apud Augustinum 26. ita dicit: Fratres tuos Dominum meum Evodium, ut nomine meo salutes precor coronam tuam. Ipseque Augustinus ad Proculianum Episcopum epist. 147. Per coronam nostram nos adiurant vestri, & per coronam vestram vos adiurant nostri.

Can. XLV. Clerici, qui in quacunque seditione arma volentes sumpserint, amisso Ordinis sui gradu in Monasterium penitentia contrahantur, c. clerici qui, 23. q. 8.

Can. XLVII. Præcipiente Domino atque excellentissimo Sisenando Rege id constituit Sanctum Concilium, ut omnes ingenui Clerici pro officio Religionis ab omni publica indictione atque labore habeantur immunes: ut liberi Deo serviant, nullaque præditi necessitate ab Ecclesiasticis officiis retrahantur.

Vide superius Chalcedonenses Canones 3. & 7. cum annotatis.

16. Can. XLIX. Monachum aut paterna devotio, aut propria professio facit: quidquid horum fuerit, alligatum renabit. Proinde his ad mundum reverti intercludimus aditum, & omnem ad seculum interdicimus regressum, c. Monachum 20. q. 1.

Monastica vitæ olim multi sola parentum obligatione ac voluntate ad totam vitam astringebantur. Hac de re vide inferius Concilii Vormatiensis canon. 22. & quæ ibi congesti. Hujusce Toletani Concilii eadem ingeruntur canon. 55. æquales faciente pueros & puellas a propriis parentibus ad religiosam vitam detonfas, cum illis qui seipfos sponte religioni devoverunt.

Can. LIV. Hi qui in discrimine vite constituti penitentiam accipiunt, nulla manifesta scelera consentientes, sed tantum peccatores se predicantes, hujusmodi si revaluerint, possunt etiam pro morum probitate ad gradus Ecclesiasticos pervenire. Qui vero ita penitentiam accipiunt, ut aliquod mortale peccatum se perpetrasse publice fateantur, ad Clerum, vel ad honores Ecclesiasticos pervenire nullatenus poterunt, quia se confessione propria noverunt.

Can. LX. Judæorum filios, vel filias, ne parentum ultro involvantur erroribus, ab eorum consortio separari decernimus, deputatos aut Monasteriis, aut Christianis viris ac mulieribus Deum timentibus, ut sub eorum conversatione cultum fidei discant, atque in melius instituti tam in moribus quam in fide proficiant. c. Judæorum filios, 28. q. 1.

17. Can. LXIII. Judæi, qui Christianas mulieres in conjugio habent, admoneantur ab Episcopo ipsius, ut si cum eis permanere cupiunt, Christiani efficiantur. Quod si admoniti noluerint, separantur: quia non potest infidelis in ejus permanere conjugio, quæ jam in Christianam translata est fides. Filii autem, qui ex talibus existunt nati, fidem atque conditionem matris sequantur. Similiter & hi, qui procreati sunt de infidelibus mulieribus, & fidelibus viris, Christianam sequantur religionem, non Judaicam superstitionem. c. Judæi qui Christianas, 28. q. 1.

Canonem istum Toletanum restrinxit postmodum Innocentius Papa III. ad duos casus, nimirum si velit conjux infidelis ab eo divertere, qui fidem suscepit: aut si velit quidem cohabitare, sed non citra injuriam & offensam Dei. c. quanto, & c. gaudemus, de divor. His suffragatur Apostolus 1. Cor. 7. Si quis frater habet uxorem infidelis, & hac contentus habitare cum illo, non dimittat illam: quod si fidelis discedit, discedat: Non enim servituti subiectus est frater vel soror in hujusmodi. Satis inaneus eo eventu posse fidelem ad alias nuptias progredi ex conjugis infidelis discessione. Ceterum in terris Pontificia ditionis, ex quo una seorsim regione concludi coperunt Judæi, instaurata est provisio Canonis hujusce Toletani, neque permittitur conversio Judæo convivere cum conjugis non conversa, quia nec isti permittitur inter Christianos habitare, neque illi inter Hebræos. Quocirca Sanchez cum quibusdam aliis obnix contendit, non posse convertum ex paganismo vel Judaismo cohabitare sineceps cum conjugis, nisi convertatur, etiam si spondeat nullatenus obfiteri professioni ac religioni ejus, qui conversus est. Observandum vero, impedimentum disparitatis cultus, quo matrimonium dirimitur, non esse divino jure, sed tantum Ecclesiastico introductum, neque primæ antiquitatis esse. Licitum quippe affirmat Augustinus libr. de fide & operibus, c. 19. fidelis cum infidelis connubium. Quin etiam Matrem suam Monicam ab infantia Christianam nupsisse viro gentili, ipse testis est lib. 9. Conf. c. 9.

18. Can. LXXV. Sacrum Concilium anathemate percellit subditos in Regem perduelles, aut ejus vitæ infidias molientes. Simili fere anathemate Concilium Constantiense obtulit quocunque Regum parricidas. Ibidem decernunt Toletani Patres, ut defuncto in pace Rege, Primates Regni una cum Regni Sacerdotibus communi consensu successorem in Regem pronuncient. Deinde præsentem Sisenandum Regem admonent, rogant, & enixe adhortantur ad mansuetudinem & caritatem erga subditos, ad religionem, Deique cultum, ad justitiam, ad morum integritatem, ad animi moderationem, ut ei placeat, qui eum populus præfecit, & cui rationem administrationis redditurus est exactissimam. Denique anathema intorqueant, æternamque maledictionem pronunciant adversus flagitiosos & impios, si qui futuri sunt Reges; fœditate omnia optimo Regi Sisenando adprecantur. Concilium istud decorarunt eximii doctrinæ & morum sanctitate Agnitites, ex quorum numero sex isti Sanctorum albo inferibi, & publicæ veneratione coli meruerunt: Isidorus Hispanensis, Stefanus Emeritensis, Justus Voletanus, Nonnitus Gerundenfis, Conantius Palentinus, Braulio Cæsar-Augustinus.

CONCILIIUM CABILONENSE

a Christo 650.

1. **D**Uæ sunt in Gallia civitates Episcopales, quæ vulgari nomine Chalons indignantur; harum una Latine, Catalaunum in Campania Gallia, fluvio matronæ adjacens, Chalons en Champagne sur la riviere de Marne; Metropoli Rhemenfis suffraganea, in qua initum fuit Concilium sub Paschali Papa secundo, anno 1115. Altera vero Latinis dicitur Cabilo in Ducatu Burgundia ad amnem Ararim sita, Chalons sur Saone: hæc Lugdunensium Archiepiscopo subjacet; in ea multa legimus indicta Concilia, inter quæ hoc præcellit celebritate. Istud vero indictum fuit sub Rege Clodoveo secundo, sedente Romæ Martino Pontifice, Christi epochæ circiter 650. anno, convenientibus Episcopis 28. una cum Vicariis sex absentium Episcoporum, præfeditque Candericus Lugdunensis.

2. Can. IV. Ut duo in una civitate penitus uno tempore nec ordinentur, nec habeantur Episcopi, ne res Ecclesia seorsim divisione debeant partiri.

Non permittit Nicænus can. 8. geminos esse unius civitatis simul Episcopos. Cujus etiam meminit August. epist. 110. ita dicens: *Abhuc in corpore posito beate memorie patre & Episcopo meo sene Valerio Episcopus ordinatus sum, & sedi cum illo, quod Nicæno Concilio prohibuit fuisse nec sciebam, nec ipse sciebat.* Denique frequens præsentium temporum usus hic est, ut per dispensationem summi Pontificis institutor viventis Episcopi coadjutor cum certa successione prioris ac titularis Episcopi, si hic præmoriatur. Vide superius, quæ adnotavi ad Nicænum can. 8. & ad Concilii Aurelianensis V. can. 12.

3. Can. V. Sæculares vero qui necdum sunt ad clericum conversi, res parochiarum, vel ipsas parochias minime ad regendum debeant habere commissas.

Hodiernus usus est, ut certi constituantur æditi, quos matriaricos vocant, ex ordine laicorum, qui pecunias pro Confraternitatibus corrogent ad Ecclesie cultum, aut instaurationem infundendas, quarum rationem tum recepti, tum expensi, coram Clericis Ecclesie præfatis reddere sunt attricti. Sed plerumque fit, ut isti laici receptatores sacram pecuniam in suos usus vertant: quod sacrilegium proxime sequenti canone vetatur.

4. Can. VI. Ut nullus ante audientiam (scilicet reddendam rationem) res quarumlibet Ecclesiarum invadere aut auferre presumat, quod qui fecerit, ut necator pauperum habeatur.

Rerum Ecclesiis debitam sacrilegam expilationem multa pridem Concilia districtè prohibuerant: Carthaginense quartum can. 95. Vasionense can. 4. Arelatense secundum can. 47. citatus apud Gratianum cap. qui oblationes 13. quæ 2. Concilium etiam Matifonense primum cap. 4.

5. Can. VII. Ut defuncto Presbytero, vel Abbate, nihil ab Episcopo auferatur, vel Archidiacono, vel a quocunque de rebus parochie, vel Xenodochii, vel Monasterii aliquid debeat mimi. Quod qui fecerit, juxta statuta canonum debeat coerceri. Concilium Chalcedonense can. 22. statuit pariter de rebus Episcopi demortui: Non licere clericis, post obitum sui Episcopi, res ad eum pertinentes diripere, sicut antiquis est quoque canonibus constitutum. Quod si hoc facere tentaverint, graduum suorum periculo subjacebunt.

Claromontanus pariter seu Alvernense Concilium generale, cui præfedit Urbanus II. tit. penult. sic decernit: *Ne aliquis clericus res Episcoporum, vel clericorum, vel in vita, vel post mortem eorum diripiat, vel in usus proprios conferat. Quod si quis fecerit, anathema sit: & dictum est ab omnibus, fiat.* Vide in decreto cap. de laicis, & seq. 11. q. 2. Innocentius II. in Concilio Lateranensi cap. 4. sancit, ut diripientes defunctorum Episcoporum, aut quorumvis clericorum bona, excommunicationi subjaceant.

6. Can. VIII. De penitentia vero peccatorum, quæ est medela anime, utilem omnibus sententiam: & ut penitentibus facta confessione a Sacerdotibus indicatur penitentia, universas Patrum noscitur consentire.

Concilium Laodicenum his consonat, can. 2. *His qui diversorum peccatorum lapsus incurrunt, & instant orationi, confessioni, ac penitentia, malorum suorum perfectam conversionem demonstrantes: pro qualitate peccati penitentia tempus tribuendum est.* Concilium item Carthaginense III. can. 31. statuit: *Ut penitentibus secundum peccatorum differentiam, Episcopi arbitrio penitentia tempora decernantur.* S. Leo Papa epist. 80. alias 136. ad Episcopos Campaniæ ait: *Illam etiam contra Apostolicam regulam presumptionem, quam nuper audivi a quibusdam illicita presumptione committi, modis omnibus confituo submoveri: ne videlicet de singulorum peccatorum genere libello scripta præfessio publicetur; cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacerdotibus indicari confessione secreta.* Publica enim exomologesis seu confessio minime facienda erat nisi de crimine publice noto. At vero de privata exomologesi sic loquitur Tertullianus tract. de penit. *Plerisque hoc opus (exomologesis) ut publicationem sui suffugere, aut de die in diem differre presumo pudoris magis memores quam salutis: velut illi, qui in partibus verecundioribus contracta corporis vexatione, conscientiam medendi vitant: & ita cum erubescencia sua percutunt.* (Et subinde per ironiam hæc subjungit:) *Grande plane emolumentum verecundia occurratio delicti pollicetur: Videlicet si quid humana sollicitudo subduxerimus, proinde & Deum celabimus? Adeone existimatio hominis & Dei conscientia comparantur? An melius & damnatum latere, quam palam absolvi? Ibidemque de continentibus secreto sic loquitur: Presbyteris advolvi, aris Dei aggeniculari. Item, Cum te ad fratrum genua protendis, Christum exoras. Fratres ibi vocat Presbyteros. Aut si etiam alios quoscumque fratres ibi comprehendas, non de speciali confessione ibi loquitur, sed de supplicationibus penitentis orantis ut pro se alii proces Deo fundant. Quod ibidem his verbis exprimit: *Omnibus fratribus legationes deprecationis sue injungere.* His accedit Origenes homil. 7. in Ps. 37. *Vide (inquit) quid edocet nos scriptura divina quia oportet peccatum non celare intrinsecus. Fortasse enim sunt ii qui habent intus inclusam escam indigestam, aut humoris vel plegmatis stomacho graviter & moleste immunitia, si vomuerint, relevantur; ita qui peccaverunt, si occultant & retinent intra se peccatum, intrinsecus urgentur & propemodum suffocantur a plegmate, vel humore peccati. Si autem ipse accusator sui fiat, dum ad casum peccatum & confitetur, simul vomit, & delictum atque omnem morbi digerit causam. Tantummodo dispice diligentius cui debeas consistere peccatum tuum: proba prius Medicum cui debeas causam languoris exponere, qui sciat infirmari cum infirmante, flere cum fente, qui condolendi & compatiendi noverit disciplinam.* Quibus verbis convincitur sermonem illi esse de privati penitentis & confessionibus. In publicis enim nulla erat eligendi libertas; solus enim proprius Episcopus illas indicendi, & in his absolvendi potestate pollebat. Nec filendus Chryostomus, qui lib. 3. de Sacerdotio, postquam potestatem Sacerdotibus a Christo collatam ligandi atque solvendi animas magnifice amplificavit, hæc demum subjicit: *Corporis lepram purgare, seu verius dicam, haud purgare quidem, sed purgatam probare, Judæorum solis Sacerdotibus licebat. Neque nefcis quanta cum ambitione, quanto cum studio & concertatione Sacerdotalis dignitas id temporis acquireretur. At vero nostris Sacerdotibus non corporis lepram, verum anima serdes non dico purgatas probare, sed purgare profus concessum est. Instituti mei metas transilirem si alia per multa huc pertinentia ex sanctis hausta Patribus luberet congerere; sed testium veritatis claudat agmen Augustinus sic prædicans hom. 48. *Nemo sibi dicat: Occidite ego apud Deum penitentiam ago: Ergo sine causa dictum est: Que solveritis in terra, soluta erunt & in celo? Ergo sine causa sunt data claves Ecclesie Dei? Frustramus Evangelium, frustramus verba Christi.***

7. Can. IX. Pietatis est maxime & religionis intuitus, ut captivitatis vinculum omnino a Christianis redimatur. Unde Sancta Synodus noscitur censuisse, ut nullus mancipium extra fines vel terminos Domini Clodovei Regis (is erat ejus nominis secundus) penitus debeat venundare: ne, quod abste, per tale commercium, aut captivitatis vinculo, vel quod pejus est, Judaica servitute mancipia Christiana teneantur implicita.

Concilium Matifonense I. can. 16. constituit pretium redemptionis cujuscumque Christiani mancipii Judæo ejus domino persolvendum, cui refragari Judæus ipse non possit; & si refragetur, possit ipsum mancipium quasi libertatis vindictam alio quocunque libuerit divertere. Postquam vero redempti fuerint ab eorum dominio Christiani, prohibet eis posthac habere Christiana